

DE OORSPRONG VAN DE IKONOGRAFIE DER KRUISIGING

Hoe het motief zich in de 7e en 8e eeuw verbreedde, willen wij niet verder nagaan, doch volstaan met het centrum aan te geven van waaruit en de wegen waarlangs het geschiedde. Zooals reeds gezegd, was Jerusalem het centrum der verspreiding, door hun prestige oefenden de Heilige Plaatsen trouwens steeds een grooten invloed op bouwkunst, beeldende kunsten, liturgie en ornamentiek van het Christendom. De pelgrims, die een souvenir wilden, waarop de heiligdommen, die zij vereerd hadden, waren afgebeeld; de Syrische kooplieden, die evenals de Hollanders van de 17e eeuw de geheele bekende wereld bevoeren en in verschillende landen van West-Europa volkrijke kolonies stichtten; de Byzantijnsche

Afb. 14, Christus aan het kruis in het handschrift 51 te St Gallen - Stiftsbibliothek - 221 × 293 mm. Omstr. 750 ontstaan

monniken, die tijdens den Beeldenstrijd naar het Westen moesten emigreeren — zij allen droegen bij tot de verspreiding van de licht transporteerbare voorwerpen van kleinkunst tot in de afgelegenste streken van Europa. Er is een duidelijke Syrische inslag in het Iersche type der kruisigingsvoorstelling, al wist de Keltische geest zich binnen het overgenomen schema te uiten. Zoo zijn in het Iersche crucifix uit het Evangeliarium van St Gallen (afb. 14) van de 8e eeuw de opstelling van de groep en de borstbeelden van engelen van Oostersche herkomst, echter spreekt het inheemsche element in de bizar gevlochten gewaden, waar de kunstenaar zijn Iersche calligrafische fantasie op botvierde.